WISE
WIDER SECURITY NETWORK
LAAJAN TURVALLISUUDEN VERKOSTO

LAUSUNTO
20.10.2021

Valtiovarainvaliokunnalle

Laajan turvallisuuden verkosto WISEn kannanotto määrärahan lisäämiseksi Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan saralla toimivien kansalaisjärjestöjen toiminnan tukemiseksi; valtiovarainministeriön esitys valtion talousarvioksi vuodelle 2022

Suomen asema perinteisesti vahvana kansalaisyhteiskuntana, kokoaan suurempana kansainvälisenä toimijana ja aktiivisena eurooppalaisena vaikuttajana on vaarassa hiipua. Kansalaisjärjestöjen toimintaympäristön nopea muutos ja erityisesti julkisen rahoituksen taso, sen ennustettavuuden puute ja lyhyet rahoituskaudet halvaannuttavat kansalaisjärjestöjen pitkäjänteistä toimintaa, kansainvälistä kasvua ja strategisten kumppanuuksien luomista.

Kansalaisjärjestöillä on merkittävä rooli suomalaisen osaamisen kehittämisessä, kansainvälisen osaamisen tuomisessa Suomeen sekä työllistymismahdollisuuksien luomisessa Suomessa. Järjestöt kantavat vastuuta Suomen kansainvälisestä näkyvyydestä ja vaikuttavuudesta laajojen kansainvälisten verkostojensa kautta ja edistävät sääntöpohjaista kansainvälistä yhteistyötä.

Laajan turvallisuuden verkosto WISE on kansalaisjärjestöjä ja eduskuntapuolueita yhteen tuova verkosto, jonka toiminnan tarkoituksena on inhimillisen turvallisuuden näkökulman edistäminen ja vahvistaminen suomalaisessa yhteiskunnassa ja poliittisessa päätöksenteossa. WISE edistää kokonaisvaltaista lähestymistä ulkoisiin konflikteihin ja kriiseihin, jolla tarkoitetaan käytössä olevien keinovalikoimien ja instrumenttien, kuten sotilaallisen ja siviilikriisinhallinnan, rauhanvälityksen, rauhanrakennuksen, kehitysyhteistyön ja humanitaarisen avun, strategista ja suunnitelmallista käyttöä.

Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön (ETYJ) merkitys laajan turvallisuuden edistäjänä ja yhteistyöfoorumina on merkittävä. WISE edistää ETYJin periaatteita omassa toiminnassaan. Valmistauduttaessa ETYJin tulevaan 50-vuotisjuhlaan vuonna 2025 ja Suomen mahdolliseen puheenjohtajuuteen on hyvä, että myös kansalaisyhteiskunnassa tuetaan Suomen ja ETYJin tavoitteita vuoropuhelun lisäämiseksi ja jännitteiden lieventämiseksi Helsingin hengen mukaisesti.

Pohjoismaisen demokratian erityispiirteitä on ollut valtion valmius pitkäjänteisesti tukea ja edistää riippumatonta ja kriittistä kansalaisyhteiskuntaa. UTP-sektorilla toimiville järjestöille tämä pitkäjänteinen tuki on erityisen tärkeää, sillä toiminta edellyttää vahvaa asiantuntemusta ja laaja-alaisia verkostoja.

Olemme huolestuneita siitä, että viimeisen vuosikymmenen aikana erityisesti ulkoministeriön hallinnonalan eräiden valtionapujen momentin 24.90.50 määräraha on jäänyt merkittävästi jälkeen yleisestä kustannustasosta ja muuttuneen toimintaympäristön asettamista vaatimuksista. Hakijamäärät ovat kaksin-kolminkertaistuneet ja myönnettävä rahoitus on pirstaloitunut yhä suuremmalle joukolla toimijoita. Järjestöillä ei useinkaan ole mahdollisuuksia hankkia muuta rahoitusta. Kuitenkin ensi vuoden budjettiesityksessä esitetään 100 000 euron leikkausta momentille 24.90.50, kun sitä päinvastoin pitäisi selkeästi kasvattaa. Tämän seurauksena suomalaisten järjestöjen aktiivinen toiminta ulko- ja turvallisuuspoliittisissa asioissa ja sääntöpohjaisen kansainvälisen yhteistyön edistäjinä on vaarantumassa.

Esitämme momentin 24.90.50 määrärahan kaksinkertaistamista vuoden 2022 budjetissa, mikä mahdollistaa aiempaa useamman järjestön osallistumisen kansainväliseen vaikuttamistyöhön ja toiminnan kansainvälisen rauhan ja vuoropuhelun edistämiseksi.